Bazen ülkemizde öyle insan portreleri yazılıyor ki... Başka bir ülkede belki bu zenginliği yakalamak çok zor belki.. Bu söz konusu portre sıra dışı avukat Senih Özay. İlk başta onunla ilgili şunu yazmak mümkün. Türkiye'nin en muhalif avukatlarından biri. Dolayısıyla başı en fazla derde girmiş insanlarından da biri... Anıları gani gani. Yaşamındaki bir çok anektod hem trajik, hem komik. Başından geçmeyen kalmamış. Kendisi de bunları paylaşmak isteyince ortaya enteresan bir anı kitabı taslağı çıkmış. Taslak diyoruz çünkü kitap basılmak için bekliyor. Kim basacak, ne zaman basacak bunlar meçhul. Hala nerede bastıracağına karar verememiş Senih Bey. Ama bu arada olur da belki kendimiz basarız diye bir de "kitap örgütü" kurmuşlar arkadaşlarıyla.

"Hayır"lı bir yaşam

Özellikle Bergama'da siyanürlü yöntemle altın çıkarılmasına karşı çıkan köylülerin avukatı olarak ün yaptı Senih Özay. En son olarak "Alman Casusu" olarak yargılandı. 51 yıllık yaşamına sığdırdığı anılarına koyduğu isim de kendine özgü; "Ağzımı Hayır'a açtığım anılarım!" Gerçekten de yaşamı hep "hayır"larla geçmiş bir adam. Yaşamı boyunca muhalif olmuş... 68 kuşağı olarak siyasi oluşumların içinde de yer alıyor. Öğrencilik döneminde devrimci gençlik ve THKP- C sempatizanı.. Ankara'da avukatlık yaparken 1973-1978 yıllarında solcuların davalarına giriyor, onları savunuyor.... Daha çok Dev-Yol sanıklarının avukatlığını yapıyor.. Onun da hakkında onlarca dava açılıyor. Bir dava dilekçesinde Lenin' in devlet teorisine yer vermekten tutun, yasak yayın bulundurmaya, cezaevindeki sanıkların tahrikine kadar bir çok dava.... "İzmir Barosuna kayıtlı avukat olan sanığın.." şeklinde başlayan davalarda defalarca boy gösteriyor. Suçlamaların bazıları"Bergama'da altın madeni çıkartılmasına karşı verilen mücadelede yer aldığı" şeklinde. Hakkındaki davalardan biri de yakında başladı... 651 Bergama köylüsünün avukatlığını yaparken, iki köylünün ölmesi üzerine ilginç bir dava daha açılıyor hakkında. Davanın nedeni da bu iki köylünün ölümünü duymamış olması. Daha doğrusu geç duymuş. Dolayısıyla da "İki ölünün avukatlığına devamından ötürü" Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesi dava başlatıyor Özay'a.. Anılarında bütün bu olaylara yer verip, araya mizah da karıştırmayı da ihmal etmiyor. Örneğin müvekkillerinin ölümlerini geç duymasına ilişkin olarak "Ben mezarlıklar müdürü müyüm?" sorusuyla savunuyor kendini..

O bir hançer

Bir çok sivil toplum oluşumunun içinde yer alıyor. Çağdaş Hukukçular Derneği ve İzmir Çevre Hareketi Avukatları üyesi. Eski Yeşiller Partisi kurucusu.. Ve hayli de eşi dostu var.. Ünü ülke dışına kadar taşmış. Haftalık Fransız Dergisi "Courier İnternational" da bile hakkında haber çıkmış. Kitapta kendisiyle ilgili olarak arkadaşlarının düşünceleri de yer alıyor. Örneğin İbrahim Arzuk, "Senih, bir 'hançer' dir. Dünya dönerken neler döndüğünü kendisinden öğrenebileceğimiz bir 'hançer'. Bir o kadar da haksızlığa, dalavereye, talana, yağmaya karşı bir hançer" diyor. Dostu Remzi İnanç ise "Senih'in odunları, hızardan çıkmış değil, balta ile parçalanmıştır" cümlesiyle tanımlıyor onu.
Anılarını yazması birkaç yılını alıyor. O yazarken de "Bu kitabı basmazlar" diyenler oluyor. En çok çevreciler ve eylemci Bergamalı'lar okumak istiyor bu anıları sabırsızlıkla.. Tabii bir de eşi dostu...

Kimse basmazsa biz basarız!

"Kimse basmazsa biz basarız" diye bir sessiz sedasız "örgüt" de kurmuşlar üç yıl önce! Örgütün kurulma hikayesine anılarında yer vermemiş ama valiliğe başvuru ve izin dilekçeleri mevcut. İşte o dilekçe; "İzmir'de, İzmir Barosu'na kayıtlı olarak, 1. Beyler Sok. No: 51/306

çalışan Senih Özay'ın "Anılarım... Ağzımı hayır'a açtığım anılarım" isimli Bergama siyanürlü altın dosyası anıları da dahil olmak üzere muhalif anılarını kaleme aldığı kitabının yazılması, bastırılması, dağıtılması ve tüm ilgili kuruluşlarla siyasal, tecimsel tutumları tartışıcı, çözücü bir yasal örgüt kurulmasına karar verilmiştir. Bu kitap gibi, uzun yıllardır Türkiye'de hukuk / avukatlık sürecini, onun çelişkilerini, ortaya çıkan olgularını yazabilen kitapların yok denecek kadar az bulunması karşısında, tutarlı tutum almayı sağlamak üzere, Senih Özay'ın dostları olarak bir katkı örgütü kurmaya bizler karar vererek, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasasının 9. maddesine göre, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip, 21 yaşını doldurmuş, en az 7 gerçek kişi olarak, İzmir'de sürekli ikametgahı bulunan, haklarında kovuşturma yapılabilmesi izne bağlı bulunmayanlar olarak, yasama veya diplomatik dokunulmazlıkları bulunmayan, aralarından birini başkan gibi seçtikleri, açık kimlikleri ve meslekleri ve ikametgahları ve çalışma yerlerini tek tek yazdıkları liste ekli bulunan, nüfus cüzdanı sureti, adli sicil kaydı ve son 6 aydır ikamet ettiğinin belgesi bulunan medeni hakları kullanmaya ehil olduğunun beyan belgesi bulunan, kişiler olarak bizler bu amaç doğrultusunda çalışmalar düzenlemek ve hukuksal kazanımlardan, yasal olanaklardan yararlanmak üzere, yüksek katınıza başvuruyoruz."
Bu başvuruya İzmir Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'nden 12455 evrak nosuyla olumlu yanıt geliyor:

68'de esen rüzgarlar...

Kendine özgü konuşma tarzı, anılarının yazı biçimine tamamen hakim.. Sadece çevrenin, çevreyi savunan köylülerin değil, "Börtü böceğin avukatı" olarak da tanınıyor "Aydın dediğin de muhalif olur", ağzını 'hayır'a açar ona göre.1968 yılında, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okurken de hep"hayır"lı sloganlara geçirmiş öğrenciliğini.. Eşi de Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencisiyken, filtreli sigara içerken filtresini koparıp "filtresiz sigara içeceksiniz" diyen devrimci arkadaşları ile devrimci eşinin aralarına girermiş.. 12 Eylül'de sıkıyönetim mahkemelerinde solcuların avukatıymış. "Darbe sonrası ben dahil altı yüz elli bin kişi göz altına alınmıştı" diyor.
İzmir'de Tariş ve Gültepe olaylarından söz ediyor Özay anılarında. Sıkıyönetim mahkemesinde, örgüt üyesi olarak üç polisi öldürdüğü iddiasıyla TCK 146. maddesi uyarınca Anayasa'yı tebdil, tağyir ve ilga suçlaması ile yargılanan ünlü Ali Akgün'ün de avukatı o dönemler. Şirinyer Askeri Cezaevi'nde yatan Akgün'ü askeri mahkemede şöyle savunuyor. "Üç silah, üç militanla devletin anayasası tebdil, tağyir ve ilga olmaz. Ve müvekkilimin kastı adam öldürme de değildir. Eylemi, etrafını saran polislere gelmeyin, yaklaşmayın diyerek ürkütmek için ateş etmekten ibarettir." Tabii ikna edemiyor mahkeme heyetini. Halen Anayasa mahkemesi üyesi, Savcı Yalçın Acargün iddianamesi ile Sıkıyönetim mahkemesi TCK 146 'ya göre idam cezası veriyor. Akgün'ün annesi Emine Akgün teyze Askeri Yargıtay'a "küçükken düştü, kafasını taşa çarptı" diyerek mektup yazıyor ve sırf karar bozulsun da dava uzasın yapıyorlar. İdamdan öyle kurtarıyor oğlunu.

Tanklara çiçek atanları savunma

Mahkemelerle, kararlarla, idamlarla sürüp giden anılarda elbette kendi başına gelen gözaltılar da söz konusu. Cezaevinde tek tip elbise giydirilmesi konusunda devlet baskısına direnen tutuklulara sarı, beyaz giysi severim mavi sevmem diye dava açabilirsiniz dedi diye açılan davada, gözlatına alınmadan 5 dakika önce Dönemin Sıkıyönetim Komutanı Süreyya Yüksel'e, "kişiye özel" yolladığı mektup yüzünden başına gelenler de ilginç: "Yirmi beş gün Emniyet'te, üç buçuk gün de Sıkıyönetim Askeri Bölgesi'nde kaldım. Emniyet'teki gözaltım sırasında bildik bir beton odada 8 adet buzdolabı büyüklüğündeki demir kutulardan ilkinde yaşadım. Demir duvarlara, verilen kaşıkla sürte sürte, biraz övünerek, 'Buradan Avukat Senih Özay geçti' diye yazabildim."

Yeşiller Partisi üyelerinin bir zamanlar Ankara'da düzenlenen "Silah Fuarı"ndaki eyleminden de söz ediyor. Yeşiller Partisi Ankara Örgütü'nden Ertuğrul Şenoğlu ve arkadaşları, antimilitarizm adına, fuardaki Fransız tanklarının üstüne çıkıp çiçek atınca sorun oluyor. Ankara Asliye Ceza Mahkemesi'nde 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na muhalefetten haklarında dava açılıyor.. Burada eylemcileri savunma sahneleri de dikkat çekici. Dönem dönem hukukçu kimliğinin önüne geçiyor eylemci kimliği. Bunu kendisi de şu sözlerle anlatıyor: "Hukukçuluğu biraz ve bir ara terkederek - siyasi nutuktan vazgeçmeyerek, bundan böyle her gün, her saat, Türkiye'de nerede silah fuarı olsa, nerede bir karakolda işkence olsa, ölümlü trafik kazası, ölüm çukurları sokağı meselesi olsa, gideceğiz oraya, silaha karşıyız diyeceğiz, salakça kazalara karşıyız diyeceğiz, gazetelere beyanatlar vereceğiz."

Hamamböceğinin üzüntüsü!

Börtü böceğin avukatı ya. İşte buna bir örnek: Buna ilişkin bir çok bölüm var anılarında. Bunlardan biri şöyle: "İzmir Belediye Başkanı Yüksel Çakmur bana ve dokuz arkadaşıma, bir tasarrufunu mahkeme kararı ile engellediğimiz için 'yarasa, karafatma, hamamböceği' deyişiyle çıkışmıştı. Ben, kendimiz için Çakmur'a karşı böylesi tazminat davası açmak yerine bu üç canlının avukatı olarak, onlar için; belediye başkanı gibi insanların, küfür etme duyguları sırasında kendi adlarının kullanılmasından duydukları üzüntü nedeniyle; din tarihimizdeki Hz.Süleyman'ın tercümanlığıyla, Çakmur'dan tazminat isteyecektim. Hatta o sıralar İzmir'de Radyoaktif' te konuşuyordum. Ve aynen bu açıklamalarımı da yaptım. Fakat İbrahim Arzuk ve arkadaşlar tarafından engellendim." Benim hakim tarafından deli meli sayılacağım endişesine kapılmışlardı...

Bergama'da siyanürlü altın madeni işletmesi kuran Eurogold firması yöneticileri ile yıllara yayılan mahkeme süreci aynı zamanda bir belge niteliği de taşıyor. Bergama Sulh Ceza Mahkemesi'nde, şirket yöneticilerinin yargılanışı sırasında şunları söylüyor; " Bu davaya insanların müdahil olmasının yanında, hayvanlar ve bitkiler de beni avukat tutarak müdahil olmak istiyorlar. Kabul ediniz..!''

Cumhurbaşkanı Turgut Özal ve karısının ihramlı elbiseli fotoğrafının altına ''yorum yok'' yazıp duvarına astı diye bir arkadaşının sanık olarak yargılandığı dava Türkiye basınında çok yer alıyor. Davaya, dinleyiciler bir keresinde "yorum yok" yazılı tişörtlerle katılıyorlar.. Özay da azıcık görünür şekli ile, bu tişörtleri cübbenin altına giyiyor. Kendi deyişiyle "her zaman yaptığı gibi mesleğini biraz zorluyor!"

Alman ajanı dediler

Özay, siyanurle altın aramaya "hayır! diyenlerle birlikte, hukuki süreçte adeta bir maratonda gibi koşturup duruyor o "sıcak" günlerde. Bergamalı'larla birlikte mahkemeden mahkemeye koşuyor, kararları alıyor, iptaller gerçekleşiyor. Yeniden yeniden dosyalar açılıyor. Avrupa Parlamentosu'na bile götürüyor olayı. Danıştay'ın ve yerel mahkemenin iptal kararı vermesine rağmen mahkeme kararı devletçe uygulanmıyor çünkü. Bu arada 2001 Ekim ayında Dr. Hablemitoğlu ona Alman ajanlığını yakıştırıyor. İlgililer de bunu bir ihbar kabul edip ajanlık iddianamesini mahkemenin önüne sürüyorlar. Ve aylar süren bir mahkeme maratonuna daha giriyor Özay. İşte o davada da iddiaları çürütüyor. Sonuç olarak aynı zamanda kendine karşı açılan davaları da kazanan Senih Özay herşeye rağmen "sivil

aynı zamanda Bergama köylülerinin de direnişinin bir belgeseli. Ne diyelim; bu anıların en kısa zamanda basılmasını dilesek fena olmaz değil mi?

Kutu 1

Yılmaz tazminat ödedi

Senih Özay dönemin başbakanlarını bile tazminat ödemeye mahkum ettirmiş bir hukukçu. Yargıtay 4.Hukuk Dairesinin kararıyla Mesut Yılmaz ve arkadaşları köylü başına beş yüz milyon lira tazminat ödemeye mahkum oluyor. İzmir 5.İcra memurluğu onların ödediği bu paraları önce depo ediyor sonra tahsil ediyor. Başbakan Mesut Yılmaz ve bakan arkadaşlarından elde edilen tazminat paralarını Avukat köy köy dolaşıp kahvelerde 430 milyon lira olarak dağıtıyor..

Kutu 2

Kitaptan ilginç anektodlar

Bunlara da tanık oldu
*Türkiye'de son olarak idam cezası infaz edilen Hıdır Aslan'ın babası Salman Amca, Avukat Fehmi Çam'la onun cenazesini Tunceli yollarında götürürken idam cezası veren yargıçlara bir beddua eder. Bu beddua hoş olmamıştır. Üç yargıcın birer çocuğu da maalesef vefat etmiştir. (Anlaşılır gibi değildir.)

*Salihlili Rıza ve Özhan'ların Devrimci Yol Örgütü üyesi olduklarından bahisle yargılandıkları sıkıyönetim Mahkemesinde mahkum olmalarının ardından, Askeri Yargıtay'a duruşmaya, savunma yapmaya gitmiştik. "Bildiğiniz gibi örgüt üyesi olduğumuza karine bildiriler ineklerin damında bulunmuştur. O inek, samanların arasında bulunan bu bildiri kağıtlarını saman diye yeseydi bu dava olmazdı." dedim. Başkan "Ama yememiş o inek" dedi.

*12 ylül'de dağa çıkan Osman Oflatçı ve arkadaşları, dağa çıkışlarının ilk gününde, ilk saatinde çorba pişirmekte iken daha çorbayı içemeden yakalanmışlardı. Dağdan aşağıya, dağ başını duman almış diye ve onların silahları ile aşka gelerek, ateş eden polislerle ve jandarma kuyruğu ile indirilmişlerdi .Bu kargaşada polis şefi aşka gelen ateş sırasında "eyvah bir şey oldu" diye dönüş yaparken ayağı kırılmıştı. Tutanaklarda çatışma oldu diye yazdığı için savunma olarak biraz bastırınca, jandarma birliği komutanı esmer bir yüzbaşı her şeyi anlatmıştı. Yargıç bile yüzbaşından hoşlanmıştı. O yüzbaşı emekli olmuşsa rakı içebilirim onunla.

*Sıkıyönetim mahkemelerinde, sanıklar zorla giydirilen tek tip elbiseye direniş dolayısıyla duruşmalardan tamamen atılmışlardı. Sanıksız duruşmaların birinde arkada ailelerden Uşak'lı

fayet Ana vardı. Arka sıradan bir ağlama, homurtu geldi diye Albay Hikmet Hacımirza emriyle duruşmadan onlar da atıldılar. Üç yargıç, bir savcı tepede, biz ben, Fehmi Çam, İbrahim İncal savunmada idik. Ben hemen kalktım. "Sanıksız, dinleyicisiz duruşmalarda benim midem ülser, kanamaya başladı sanıyorum şu an. Mideme süt vereceğim. Duruşmayı terk ediyorum" dedim..Diğer iki avukat arkadaşım da terkedince ilk kez sanıksız avukatsız dinleyicisiz dava oluşuverdi..

*Hakkımda açılan Casusluk davası sırasında çok şey yaşadım. Bunlardan bir tanesi şöyle mesela. Su istedim.. Ve ilk kez zabıtlara 'adam su istedi, verilmesine' kararı aldılar. Ve bu karar zabıtlara geçti resmen.

Çok sevgili Ayla 3-4 kelimene dokundum görürsen... O kadar da kadı kızında olur derler... Bana sormadan da yazı işlerine verebilirdin.. mesaj da çektimdi.... Harika Çık sevindim Sıcaklığına beni kavramaya başlamışlığına... Tabii ki bu yazıyı vermem göstermem... Emeğinden daha benden bir şey istiyorsun.. nasıl çıkarım onun dışına.. ben birkaç.yılda bir rüya görürüm inan bana kimse inanmaz bir tanesi... şu idi... Kasaba halkı polis jandarma birlikleri ile uçurum kenarına getirilmişlerdi.. Benim evet ya da hayır gibi tek sözümle ya hepsi ölecekti ya hepsi kurtulacaktı.. Böyle rüyalar görüyorum. Dikkatini çekerim.. Gece yarısı geldim...Biraz içki içtim vals yaptım... Emaili gördüm... hataları dil bilgisi kurallarını zorlayan şeyler oldu.. belki ama sen anladın düzelt yaz merak etme.

Senih Özay

Not. Oğlumla buluş... Kitabın tamamını versin sana... Çok hoşlanacaksın.